

Ed.

593. Frumvarp til laga

[305. mál]

um gjald af umboðspóknun og gengismun vegna gjaldeyrisviðskipta.

(Lagt fyrir Alþingi á 106. löggjafarþingi 1983—84.)

1. gr.

Bankar og innlánsstofnanir, sem versla með erlendan gjaldeyri, skulu frá og með 1. janúar 1984 greiða ríkissjóði 40% af heildartekjum sínum vegna mismunar sölugengis og kaupgengis gjaldeyris, svo og 40% af þóknun (provision) þeirri er þeir taka af viðskiptamönnum sínum fyrir þjónustu við yfirfærslu fjár til útlanda eða aðrar greiðslur erlendis. Þetta gildir jafnt um hvers konar ábyrgðarlaun, innheimtulaun og allar aðrar greiðslur, hverju nafni sem nefnast, fyrir þjónustu þá er hér um ræðir. — Á árinu 1985 skulu ofangreind hlutföll lækka í 20%. Frá og með árinu 1986 fellur gjald þetta niður. Seðlabankinn hefur eftirlit með því að hlutadeigandi innlánsstofnanir inni gjald þetta af hendi svo sem fyrir er mælt í þessari grein.

Heimilt er fjármálaráðherra að endurgreiða eða fella niður innheimtu á $\frac{1}{6}$ hluta þess 60% gjalds af gengismun og umboðspóknun sem lagt var á gjaldeyrisbankana á árinu 1983 samkvæmt lögum nr. 40/1969.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 40/1969 um umboðspóknun og gengismun gjaldeyrisbankanna.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Um árábil hafa gjaldeyrisbankarnir greitt til ríkissjóðs ákveðið hlutfall af tekjum af umboðspóknun og gengismun vegna gjaldeyrisviðskipta. Þessi tekjustofn var fyrst á lagður með lögum nr. 86/1960 um útflutningssjóð o. fl. og síðar skv. lögum nr. 4/1960 um efnahagsmál. Núgildandi ákvæði eru í lögum nr. 40/1969 um umboðspóknun og gengismun gjaldeyrisbankanna. Samkvæmt þeim lögum greiða bankarnir til ríkissjóðs 60% af vergum tekjum vegna þessara viðskipta en 40% renna til viðkomandi gjaldeyrisbanka. Ekki liggja fyrir nákvæmar tölur um raunverulegan kostnað gjaldeyrisbankanna vegna þessara viðskipta, en upplýst er, að mismunur kaup- og sölugengis hefur verið ákveðinn meiri en vera mundi ef ekki kæmi til skattlagningar á þessi viðskipti. Sama má segja um ýmis þjónustugjöld sem leyfilegt er að taka samkvæmt gjaldskrá.

Samkvæmt ákvæði til bráðabirgða V í lögum nr. 65/1982 um skattskyldu innlánsstofnana var gjald þetta ákveðið 50% frá gildistöku laganna til ársloka 1982, þrátt fyrir ákvæði laga nr. 40/1969. Í frumvarpi til þeirra laga var gert ráð fyrir að hlutfall þetta lækkaði á árinu 1983 í 40%. Þá var einnig gert ráð fyrir heildarendurskoðun laganna fyrir árslok 1983 í ljósi þeirrar reynslu sem þá væri fengin af framkvæmd þeirra. Ákvæði frumvarpsins um þetta efni náðu ekki fram að ganga umfram lækkun úr 60% í 50% á árinu 1982. Í bráðabirgðaákvæði V í lögum var hins vegar ákveðið að starfandi bankamálanefnd skyldi endurskoða lög nr. 40/1969 fyrir þingbyrjun haustið 1982. Skilaði bankamálanefnd álit til fjármálaráðherra með bréfi dags. 24. nóvember 1982. Fylgdu bréfi nefndarinnar tvenn drög að frumvarpi til laga um umboðspóknun og gengismun gjaldeyrisbankanna. Var í öðru þeirra gert ráð fyrir að skatturinn yrði 50% til frambúðar en í hinu að hann félli niður í áföngum á árunum 1983—1985. Ekki varð af því fyrir árslok 1982 að fyrir Alþingi væri lagt frumvarp um þetta efni. Hækkaði gjaldið því aftur úr 50% í 60% hinn 1. janúar 1983.

Með frumvarpi þessu er lagt til að gjald þetta verði fellt niður í áföngum á árunum 1984—1985. Áætlað er að tekjutap ríkissjóðs á árinu 1984 vegna þessa nemi 18 milljónum kr., en 36 millj. kr. á árinu 1985 miðað við verðlag ársins 1984. Sem rök fyrir niðurfellingu gjaldsins má nefna, að innlánsstofnanir greiða tekjuskatt frá og með rekstrarárinu 1983 samkvæmt lögum nr. 65/1982. Þykir ekki fært að skattleggja sömu tekjur til frambúðar með tvennum hætti. Þar sem niðurfelling gjaldsins þegar í stað mundi hafa í för með sér verulegan missi tekna sem áætlaðar eru í fjárlögum fyrir árið 1984 er lagt til að gjaldið verði fellt niður í áföngum.

Þá er lagt til að fjármálaráðherra verði heimilað að endurgreiða eða falla frá innheimtu á 1/6 hluta gjaldsins vegna ársins 1983. Með því er komið í veg fyrir þá tímabundnu hækkun gjaldsins sem leiddi af því hversu síðbúnar tillögur um frambúðarskipan þess urðu.

Með niðurfellingu gjaldsins er þess að vænta að mismunur kaup- og sölugengis erlends gjaldmiðils verði ákveðinn með hliðsjón af breyttum aðstæðum svo og ýmis gjöld vegna þessara viðskipta endurskoðuð.